Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Datum 19 januari 2021
Onderwerp Reactie op uw brieven met zaaknummer 2020D52903 en 33997-155

Geachte heer,

Mede namens de minister van Buitenlandse Zaken ontvangt u hierbij het antwoord op de brieven die u onlangs heeft gestuurd naar minister Blok van Buitenlandse Zaken en minister Grapperhaus van Justitie en Veiligheid.

In uw brieven reageert u op de beantwoording van Kamervragen van de VVD-Kamerleden Koopmans en Van Wijngaarden over het artikel 'The GRU's MH17 Disinformation Operations Part 1: The Bonanza Media Project'[1] en op de beantwoording van vragen van het D66-Kamerlid Sjoerdsma over berichtgeving in de Nederlandse media over het artikel van Bellingcat[2].

Het onderzoek van Bellingcat (The GRU's MH17 Disinformation Operations Part 1: The Bonanza Media Project) richt zich op de vermeende rol van de Russische militaire inlichtingendienst bij de verspreiding van desinformatie over MH17.

In de Kamerbrief van 17 november jl. geeft het kabinet al aan dat in aansluiting op het AIVD Jaarverslag 2019 (Kamerstuk 30977-156) en het MIVD Jaarverslag 2019 (Kamerstuk 29924-201) het kabinet al langer zorgen heeft over de Russische beïnvloedingsactiviteiten in Nederland, waarbij de beeldvorming ten aanzien van de toedracht van het neerhalen van vlucht MH17 een grote rol speelt. Het kabinet heeft Rusland hier in het verleden meermaals op aangesproken. De bevindingen van Bellingcat lijken de zorgen van het kabinet over verspreiding van desinformatie door Rusland te staven.

In onze democratische samenleving zijn persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting van essentieel belang. De vrijheid van meningsuiting behelst ook de vrijheid om informatie te ontvangen en kennis daarvan te nemen. De democratische samenleving en het maatschappelijk debat functioneren niet zonder een goed geïnformeerd publiek. Transparantie over de herkomst en verspreiding van informatie is essentieel om heimelijke beïnvloeding tegen te

[1] TK 2020-2021, nr. 1133 (aanhangsel bij Handelingen II)
[2] TK 2020-2021, 33997, nr. 155

gaan.[3] Dit is voor de overheid een belangrijk uitgangspunt en activiteiten zijn hier dan ook op gericht.

Waar in de brief aan de Tweede Kamer wordt gesproken over ongewenste buitenlandse inmenging en de verspreiding van desinformatie, richt zich dat op de vermeende rol van de Russische militaire inlichtingendienst. Zoals ook in het antwoord op de betreffende Kamervragen, zet het kabinet zich ervoor in dat fact-checkers onafhankelijk van overheden kunnen functioneren. Het is aan de journalistiek, de wetenschap en (online) media om kritisch te blijven kijken naar hun informatiebronnen. Het kabinet benadrukt dat het inhoudelijk adresseren van desinformatie primair geen taak van overheden is, maar van journalistiek en wetenschap, al dan niet in samenwerking met internetdiensten.

Tenslotte: het ministerie van Buitenlandse Zaken is in 2019 op de hoogte gesteld van het in Oekraïne circuleren van een namenlijst waaronder de naam van de journalist waar u in uw brief aan refereert. Hierover is contact geweest met de Nederlandse Vereniging van Journalisten, die zijn belangen behartigde. Navraag door de Nederlandse ambassade in Kiev bij de Oekraïense autoriteiten leerde dat het hier geen overheidsinitiatief betrof. Wel heeft de ambassade zijn zorgen hierover overgebracht en het belang van persvrijheid en de veiligheid van journalisten benadrukt, zoals ook aan de NVJ is meegedeeld.

De Minister van Justitie en Veiligheid
namens deze,

H.M.J. Somsen
Plv. Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid

Minister van Justitie en Veiligheid

Datum
19 januari 2021

Ons kenmerk
3183733

[3] TK 2019-2020, 30821-91